

Bezpieczna zabawka

Co roku, w grudniu, dzieci czekają na ... Mikołaja i prezenty, które im przyniesie. Piszą listy, obiecują w nich, że będą „grzeczne”, rysują to, o czym skrycie marzą, co sprawiłoby im największą radość i ... czekają czy pod choinką, w mikołajowym bucie, pod poduszką lub w innym magicznym miejscu – pojawi się niespodzianka?

Wiele przedszkolnych spotkań z Mikołajem organizowanych jest w wielkiej tajemnicy przed najmłodszymi. Kupowanie zabawek, ich transport do przedszkola, szykowanie paczek, dekorowanie sali na mikołajową uroczystość odbywa się w czasie, gdy dzieci nie ma w przedszkolu (w sobotę) lub kiedy odpoczywają. W przygotowania włączają się również rodzice, którzy pomagają wybierać niespodzianki dla swoich milusińskich. Na uroczystość „zamawiany” jest Mikołaj – tata lub dziadek, czasami pracownik przedszkola, ale nierzadko przedstawiciel firmy specjalizującej się w organizacji takich imprez. Wizycie i oczekiwaniu na prezenty towarzyszą zabawy, tańce, konkursy, piosenki.

Podobna atmosfera panuje w domach. Członkowie rodzin dokładają wszelkich starań, by gwiazdkowe prezenty sprawiły maluchom jak najwięcej radości. Wymieniają się informacjami na temat dziecięcych życzeń, poszukują określonych zabawek: klocków, układanek, gier, samochodów, lalek, zabawek interaktywnych, kreatywnych, figurek bohaterów kreskówek, pluszaków i wielu innych.

Liczne z tych marzeń – przekazywanych Mikołajowi przez rodziców, dziadków lub nauczycieli – spełniają się, niektóre jednak nie. Często

marzenia dzieci kreowane są przez reklamę i modę na posiadanie tej, a nie innej zabawki.

Ceny niektórych zabawek często stanowią barierę dla mniej zasobnych rodzin, które nie mogą pozwolić sobie na tak duży przedświąteczny wydatek.

Często jednak wymarzone przez dzieci zabawki nie trafiają pod choinkę z innych powodów – wadliwego wykonania, braku walorów edukacyjnych czy estetycznych.

Dziecięcym rozczarowaniom towarzyszącym przy rozpakowywaniu prezentów można zapobiec. Trzeba zacząć jednak działać o wiele wcześniej. Najlepszym rozwiązaniem jest planowe i świadome obdarowywanie dzieci (już niemowląt) wartościowymi i „mądrymi” zabawkami, obserwowanie dziecka w czasie zabaw nimi i rozmowa na ten temat, najlepiej podczas wspólnej zabawy.

Jaka zabawka jest dobra dla małego dziecka?

W sklepach jest wiele zabawek. Wybór właściwej bywa bardzo trudny. Czym się należy kierować? Na co zwrócić uwagę? Jak wybrać najbardziej odpowiednią do wieku, potrzeb i możliwości dziecka?

Zabawką może być każdy produkt lub materiał zaprojektowany lub wyraźnie przeznaczony do użycia w zabawie przez dzieci do lat 14.¹ Najlepiej, by zabawka dawała dzieciom możliwość zdobywania wiedzy i doświadczenia; kształtowała umiejętności i sprawności; pobudzała aktywność poznawczą, twórczą, ruchową oraz wspomagała społeczny i emocjonalny rozwój dziecka.

¹ W Unii Europejskiej zasady dotyczące bezpieczeństwa zabawek uregulowane są dyrektywą 88/378/EWG oraz dyrektywą 93/68/EWG, wprowadzającą zmiany do wymienionej dyrektywy ramowej. Zgodnie z jej przepisami, producenci zobowiązani są do zapewnienia, aby wszystkie zabawki wprowadzane do obrotu były bezpieczne. Polska przejęła rozwiązania zgodne z obowiązującymi w UE, przyjmując Rozporządzenie Rady Ministrów z 18 września 2001 r. w sprawie wymagań dotyczących bezpieczeństwa zabawek, wydane na podstawie Ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 października 2001 r., dotyczące procedur oceny zgodności oraz sposobu znakowania zabawek, wydane do Ustawy o systemie oceny zgodności z 28 kwietnia 2000 roku.

Z punktu widzenia wspomaganie rozwoju dziecka, dobrze jest wybrać zabawkę, którą można bawić się na różne sposoby. Najmniej wartościowe są takie, które narzucają określony sposób posługiwania się nimi – sposób bawienia się nimi jest już w nich zawarty.

Dobra zabawka powinna więc być: efektywna, ciekawa, budząca zainteresowanie dziecka; pasująca do wieku i etapu jego rozwoju; zajmująca je w twórczy sposób, zachęcająca do dokonywania przekształceń, eksperymentów; pobudzająca wyobraźnię.

Ważne jest, aby bawiąc – uczyła: rozwijała umiejętności dziecka, jego myślenie, ćwiczyła pamięć, spostrzegawczość i wytrwałość.

Równie ważne jest, by podczas zabawy dzieci mogły zaspokajać potrzebę ruchu. Zabawki powinny uczyć dzieci okazywania emocji, empatii, dbania o innych – te role spełniają doskonale ukochane przez dzieci pluszaki.

Każda zabawka powinna być jednak przede wszystkim bezpieczna.

Raport UOKiK

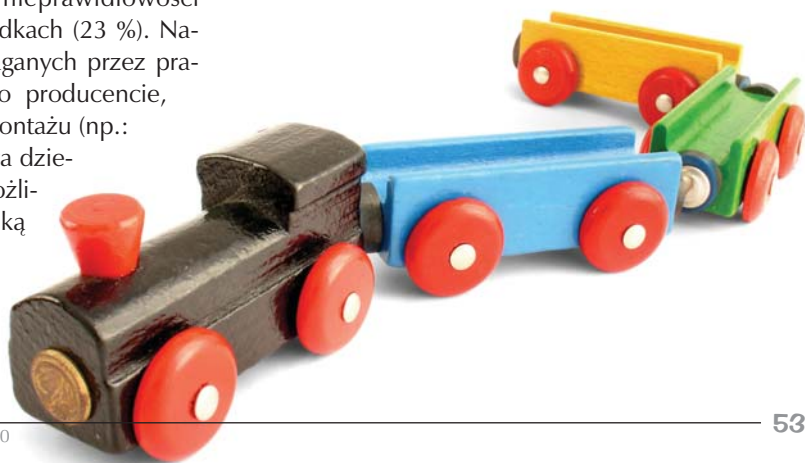
Pod koniec października 2010 roku Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ogłosił raport przygotowany na podstawie wyników kontroli Inspekcji Handlowej na temat bezpieczeństwa artykułów i mebli dla małych dzieci. Wynika z niego, że co trzecia zabawka dla najmłodszych nie spełnia wymagań prawnych.

Inspektorzy na zlecenie Urzędu sprawdzili, czy produkty dostępne na rynku nie stwarzają zagrożenia dla dzieci. Od stycznia do września 2010 roku skontrolowano 3 160 zabawek. Różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono w 728 przypadkach (23 %). Należały do nich: brak wymaganych przez prawo ostrzeżeń, informacji o producencie, znaku CE, brak instrukcji montażu (np.: informacji o tym, że zabawa dziecięcą maszyną do zycia możliwa jest wyłącznie pod opieką dorosłych; latawca nie powinno się używać w pobliżu napowietrznych linii elektrycz-

nych, ani podczas burzy). Sposób montażu musi być dołączony do zabawek przeznaczonych do zawieszania – huśtawek, zjeżdżalni, lin. Zakwestionowano produkty przeznaczone dla dzieci poniżej 3 lat, od których łatwo odłączyć drobne elementy. Mogą być one połknięte podczas zabawy. Ponadto odgłosy niektórych zabawek przekraczały dopuszczalne limity (80 decybeli), grożąc uszkodzeniem słuchu malucha. Kolejnym zagrożeniem wykrytym w produktach dla najmłodszych okazało się wyższe od dopuszczalnego stężenie ftalanów – substancji, które mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie.

Inspektorzy zakwestionowali także zamieszczanie błędnych informacji, dotyczących przeznaczenia produktów, ze względu na wiek dzieci. Niektórzy producenci na pluszowych maskotkach, klockach czy zestawach do piaskownicy umieszczali ostrzeżenie, że nie nadają się dla dzieci poniżej 3. roku życia, a przecież zabawkami tego typu bawią się właśnie one. Produkty te powinny być wykonane więc w taki sposób, aby nie stwarzały żadnych zagrożeń.

Wybierając zabawkę należy zwrócić szczególną uwagę na to, czy zawiera ona magnesy albo części magnetyczne. Jeżeli tak, to na opakowaniu powinny znaleźć się informacje o zagrożeniu dla zdrowia i życia dziecka. Niewiele osób zdaje sobie sprawę, że połknięte magnesy mogą złączyć się w organizmie dziecka, doprowadzając do uszkodzeń organów wewnętrznych, a nawet śmierci. 40 procent zabawek magnetycznych nie zawierało takiego ostrzeżenia.

W efekcie przeprowadzonej przez Inspekcję Handlową kontroli, Prezes UOKiK wydała 99 decyzji w sprawie zabawek. W 17 z nich nakazano wycofanie produktów z obrotu.

O czym należy pamiętać wybierając zabawki dla najmłodszych?

● Krok 1.

Należy wybierać zabawkę odpowiednią dla wieku dziecka. Pomocne bywają informacje na opakowaniu, dla jakiej grupy wiekowej jest ona przeznaczona. Zabawki przeznaczone dla najmłodszych nie mogą zawierać szklanych lub porcelanowych elementów. W wyborze pomocny jest znak CE, który musi znaleźć się na każdej zabawce. Oznacza on, że produkt spełnia zasadnicze wymagania bezpieczeństwa.

● Krok II.

Trzeba dokładnie obejrzyć zabawkę, szczególnie pod kątem bezpiecznego jej używania. Warto upewnić się czy zabawka nie ma ostrych krawędzi, sztywnych lub wystających elementów. Zabawki, które można złożyć (np. krzeselka, dziecięce deski do prasowania) muszą być wyposażone w blokadę zabezpieczającą. Warto sprawdzić też, czy drobne elementy konstrukcji nie odpadają przy lekkim naciśnięciu (dziecko może je połknąć lub się udławić).

● Krok III.

Należy sprawdzić, czy do zabawki dołączona instrukcja montażu i obsługi w języku polskim.

● Krok IV.

Trzeba zapoznać się ze składem użytych materiałów. Informacje na ten temat muszą być umieszczone na opakowaniu. Produkty przeznaczone dla najmłodszych nie mogą stwarzać zagrożeń dla dziecka w kontakcie z oczami, słusówką czy skórą.

● Krok V.

Każdą zabawkę można reklamować w ciągu dwóch lat od zakupu, ale nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od wykrycia wady lub niezgodności z umową (produkt nie posiada cech, o których zapewnił przedsiębiorca). Zwrot nieudanego prezentu, który nie ma wad, a jedynie nie podoba się dziecku, zależy tylko od dobrej woli sprzedawcy.

● Krok VI.

W każdej sytuacji kiedy zauważymy, że zabawka, którą bawi się dziecko, nie jest bezpieczna, należy zgłosić ten fakt do Inspekcji Handlowej².

Odpowiedzialny dobór zabawek dla dzieci to obowiązek dorosłych. Pamiętajmy o tym planując zakup świątecznych prezentów i spełniając dziecięce marzenia...

*

Kiedy za oknami
w śniegu zasną drzewa,
kiedy nad polami wiatr
o zimie śpiewa.
Przyjedź do nas Mikołaju, Mikołaju,
z workiem jak to niebo,
przywieź radość i zabawki, i zabawki
dla nas, dla każdego, dla nas, dla każdego.
Przyjedź do nas, Mikołaju, Mikołaju
na saniach srebrzystych,
niech ci gwiazdy drogę wskażą, drogę wskażą,
gdzie czekamy wszyscy, gdzie czekamy wszyscy.
Usiądź pod choinką,
porozmawiaj z nami
i tak, jak się śniło,
obdziel podarkami.
Przyjedź do nas, Mikołaju...³

M.N.

² Pełny raport UOKiK dostępny jest na stronie http://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=2306

³ Piosenka *Przyjedź do nas Mikołaju...* słowa: Anna Bernat, muzyka: Zbigniew Ciechan, w: U. Smoczyńska-Nachtman, *Rozśpiewane przedszkole*, WSIP, Warszawa 1992.